

08.03.2013 г. / 09:58:50

Вяра

20.06 по еретическия, †07 юни по православния календар - Св. свещеномъченик Теодот Анкирски. Мчци Кириакия, Валерия (Калерия) и Мария. Св. свещеномъченик Маркелин, папа Римски. Св. свещеномъченик Маркел, папа Римски и останалите с него

Страдание на свети мъченик Теодот и на седемте свети девици: Фаина, Клавдия, Матрона, Текуса, Юлия, Александра и Евфрасия (303 г.)

Свети Теодот Анкирски. Икона от Росия, края на XIX в.

Като получих от светия мъченик Теодот множество благодеяния - пише Нил, автор на житието на светия мъченик,

- аз се считам задължен не само с думи да похваля мъченическите му подвизи, но да му благодаря и на дело. И макар че нито със слово, нито с дело мога да изпълня това в съвършенство, ще се постарая да направя което е по силите ми, защото ми се струва твърде необходимо животът и страданията на свети мъченик Теодот да бъдат описани в книга, за сведение на боголюбивите християни и за тяхна духовна полза. Някои казват за него, че първоначално той е живял така, както живеят повечето грешни хора на този свят, грижейки се да придобие светски блага. Казват, че като встъпил в законен брак, той купил странноприемница, за да печели богатство. Обаче мъченическият му подвиг увенчава и украсява целия му живот. Нека говорят за него каквото си искат, а аз ще разкажа това, което, като свидетел на живота му, съм видял с очите си, ще предам също и тези беседи, с които бях удостоен от светеца.

Теодот извършил множество добри дела много време преди мъченическия си подвиг. Така той по всякакъв начин се борел срещу плътските пожелания; въпреки че пребивавал в законно съпружество, той водел борба с плътта си, като я покорявал на духа, съгласно апостолското слово: "ония, които имат жена, да бъдат като че нямат". Светецът дотолкова преуспял в тази добродетел, че би могъл да стане учител по чистота и целомъдрие на мнозина други. Той по всякакъв начин се въздържал от сластолюбие и от всяка греховна нечистота и подчинявал тялото си на духа чрез пост и въздържание. Считайки поста за начало и основа на всяко добро дело, светецът се въоръжавал с него като с щит, готвейки се за духовна битка. Теодот считал умъртвяването на тялото за дълг на всеки християнин, а жаждата за богатство и придобиването на имоти побеждавал с раздаване на всичките си богатства на бедните. Поучително в житието му е това, че той, макар и да притежавал странноприемница, извършвал богата духовна

търговия и придобил за Бога много човешки души. Причината за това била, че свети Теодот под вида на съдържател на странноприемница изпълнявал длъжността на апостол: със своите боговдъхновени беседи той привлякъл към Христа много елини и иудеи и обърнал много грешници към покаяние за греховете им. Той притежавал и дар да изцелява недъзи: с възлагане на ръце и с молитва излекувал много телесни болести, а със словото си изцелявал душевните рани.

Поводът да пострада за Христовото име бил следният. Един управител, на име Теотекн, приел под властта си областта Анкира галатийска. Този управител бил много жесток и нечестив човек. Той се развличал с кървави зрелища и убийства, а безчестието му било толкова голямо, че трудно би могло да се опише с думи. Като приемал службата на управител от император Диоклетиан, Теотекн му обещал за кратко време да обърне християните, живеещи в Анкира, в езичество.

И наистина, когато Теотекн пристигнал в Анкира, само от новината за пристигането му християните изпаднали в такъв страх и ужас, че избягали оттам. Селището запустяло, а пустините и планините се изпълнили с бегълци. Теотекн изпращал един след друг много вестноосци от негово име, които обикаляли навсякъде и известявали строгата заповед на императора да се разрушават християнските църкви и да се изравняват със земята, а всички, изповядващи Христовото име, да бъдат оковани във вериги и хвърлени в затвор, където да очакват жестоки мъчения. Имуществото на християните подлежало на отнемане и разграбване. По онова време Христовата Църква приличала на кораб, бедстващ сред огромни вълни и застрашен от потапяне в морските дълбини, тъй като нечестивите езичници нападали домовете на християните, разграбвали имуществото им, без никакъв срам извеждали от домовете им мъже и жени, юноши и девиси и ги

влачели или към местата на своите нечестиви жертвоприношения, или към затвора. Трудно е да се опишат всички бедни, които християните били принудени да понесат по онова време. Поради страх от мъчения много свещеници бягали от храмовете си, вратите на църквите оставали отворени; а самите бегълци не можели да намерят място, където да се скрият от преследването на езичниците. Когато имуществото на християните било разграбено, настъпил глад, толкова тежък, колкото и мъченията от езичниците. Тогава мнозина от криещите се в планините и пустините християни, като нямали сили да понесат мъките на гладната смърт, отивали при езичниците и се предавали в ръцете им, като се надявали на милост от тяхна страна. Тежко било тогава на всички бегълци, опитващи се да намерят приют за себе си в пустините и планините; но най-тежко било за тези от християните, които по-рано живеели в охолство и изобилие и не изпитвали никаква нужда. Сега на тях им се налагало да се хранят с корени и различни треви, които намирали в пустинята.

Именно през това време блаженият Теодот се потрудил твърде много за изпълнение на Господните заповеди, като без страх се излагал на много опасности. Той станал гостилничар не за да придобие злато, както казват някои, но купил странноприемницата, за да може в нея да предоставя убежище и отдиш на всички гонени християни. Освен това той полагал големи грижи за окованите във вериги; скривал при себе си християните, спасили се чрез бягство от мъчителите езичници; хранел всички християни, криещи се по планините и пустините; погребвал тайно телата на светите мъченици, изхвърлени от езичниците за храна на кучета, зверове и птици (управителят заповядал да се наказват със смърт тези християни, които погребвали телата на братята си; затова блаженият Теодот ги вземал тайно и тайно го погребвал). По

този начин домът на свети Теодот бил и странноприемница, и убежище за християните, тъй като Теодот, известен като гостилничар, не събуждал подозрение сред езичниците, че е християнин. И светецът станал всичко за всички: покровител за гонените, даващ храна за гладните, лекар за боледуващите, а за съмняващите се - здрава опора, учител на вярата и благочестието, наставник в богоугодния живот и подбудител към мъченически подвиг.

През това време нечестивият управител Теотекн заповядал всяка храна и всяко питие, продавани по пазарите, да се поръсват с идоложертвена кръв. Той направил това заради християните, като искал да ги принуди, макар и против волята им, да вкусят осквернена с идоложертвена кръв храна. В резултат на това, в християнските храмове станало невъзможно да се принасят жертви на истинния Бог, тъй като в целия град нямало хляб и вино, неосквернени от езичниците. Като узнал за това, Теодот започнал да раздава на бедните пшеница и вино, купени от него по-рано и намиращи се в дома му в изобилие. Като раздавал навсякъде храна и питие и като хранел много християни при себе си, Теодот уподобил странноприемницата си на Ноевия ковчег, спасил от водите на потопа всички намиращи се в него. И тъй, както в дните на Ной никой не успял да се спаси от водите на потопа, освен тези, които се намирали в Ноевия ковчег, така и сега в нашия град (казва авторът на житието на свети Теодот), никой от християните не би могъл да се запази от оскверняване с идоложертвени гнусотии, ако не ходеше в Теодотовия дом. По този начин домът на Теодот се превърнал едновременно и в странноприемница, и в молитвен храм, и в олтар за Божиите иереи, които извършвали тук безкръвната Божествена Жертва. Всички прибегвали към Теодотовия дом като към кораб по време на потоп. Такова било гостилничарството на блажения Теодот, такава била неговата търговия и придобивка. Но стига

за това. Да разкажем и за другите деяния на светия мъченик.

През време на това гонение срещу християните един приятел на Теодот, на име Виктор, бил хванат от езичниците по следния повод: някои от жреците на Артемида наклеветили Виктор пред управителя, че е похулил тяхната богиня, като казал, че Аполон изнасилил едноутробната си сестра Артемида и я осквернил пред жертвеника на остров Делос, и като отбелязал, че елините би трябвало да се срамуват от такива богове блудници, позволяващи си да вършат мерзки дела, за които целомъдрените хора не искат и да чуят. Като хванал оклеветения по този начин Виктор, управителят заповядал да го затворят в тъмницата. Много елини идвали при затворника и го убеждавали с ласкателства:

- Изпълни заповедта на управителя. Тогава ще бъдеш удостоен с голяма чест, ще станеш приятел на императора, ще получиш от него много и различни богатства и ще живееш в царските палати. Но ако не послушаш управителя, помисли за това, какви мъки те очакват; тогава целият ти дом и имущество ще бъдат разграбени, всичките ти роднини ще бъдат избити, а тялото ти, след много жестоки мъчения ще бъде предадено на горчива смърт и ще бъде изхвърлено за храна на кучетата.

Тези и много други неща казали те на Виктор.

А пазителят на благочестието Теодот дошъл през нощта в затвора при Виктор и му вдъхнал сили за предстоящия подвиг, като му казал:

- Виктор, в никакъв случай не слушай ласкателните думи, които ти казват нечестивите езичници, не приемай лукавия им съвет, не ходи по пътя им, не ни оставяй, не предпочитай сквернотата и безчестието пред целомъдрието и не обичай неправдата повече от правдата. Не прави това, приятелю мой!

Не прави това, като знаеш, че тези нечестивци със своите лукави и лъжливи обещания се стараят да те въвлекат в гибел. Нали с подобни обещания иудеите прелъстиха предателя Иуда? Донесоха ли му полза тридесетте сребърника, които той получи от тях? Нищо друго не придоби за себе си с тези пари, освен въже, с което се обеси. Никога не си помисляй, че от злите ще получиш нещо добро, тъй като техните обещания ти приготвят вечна смърт.

С тези и други подобни думи свети Теодот укрепвал Виктор в благочестието. И наистина, Виктор мъжествено претърпявал изпитанията дотогава, докато помнел думите, с които го убеждавал свети Теодот. Всички, които наблюдавали страданията на светеца, възхвалявали славния му подвиг. Когато наближил край на подвига и настъпило времето да напусне този свят, Виктор помолил мъчителя да прекрати за малко страданията, за да има време да размисли в уединение. Слугите на управителя веднага прекратили изтезанието и отвели Виктор в затвора. Но Виктор умрял от раните си, като оставил в неизвестност края на своето изповедничество.

След това блаженият Теодот тръгнал към едно селище, наречено Малос, отстоящо на четиринадесет стадия от града, защото разбрал, че там завършил мъченическият си подвиг и бил хвърлен в реката, наречена Галиос, светият мъченик Валент, пострадал по-рано в Мидикини. Теодот тръгнал към това селище, но не влязъл в него, а се спрял близо, до реката, на разстояние две поприща от селището. Като намерил мощите на светия мъченик, Теодот ги погребал с чест. Когато се връщал, срещнал група християни, които, като го видели, много му благодарили, като на благодетел на всички християни. Те му благодарили особено за това, че когато бил разрушен храмът на Артемида, тези християни били предадени на управителя, за да ги изтезава, но Теодот след много тичане успял да ги изкупи, и то на немалка цена. Ето

затова сега християните му се поклонили, поздравили го и му благодарили сърдечно. Светецът, като изразил радостта си от срещата си с тях, им предложил да хапнат заедно. Като се спрели на един красив хълм, те седнали на тревата. На този хълм растели множество красиви дървета, имало много цветя, а във въздуха се носело сладкозвучното пеене на птици. Преди да започнат да се хранят, светецът изпратил двама от християните в селището, за да потърсят свещеник, който би благословил трапезата и би вкусил заедно с тях от храната, а след това би благословил пътуването им с обичайните молитви (трябва да се отбележи, че свети Теодот имал навик винаги да се храни с благословение от свещеник и дори, ако е било възможно, в негово присъствие). Когато двамата пратеници се приближили към селището, видели свещеника, който излизал от църквата след отслужването на шестия час. Но те не знаели, че този човек е презвитерът на селището. Като забелязал, че селските кучета лаели силно срещу пътниците, свещеникът се приближил и като разгонил кучетата, поздравил пътниците, а после ги попитал:

- Вие християни ли сте? Ако сте християни, влезте в дома ми, за да се развеселим с любов в Христа.

Те му отговорили:

- Да, ние сме християни и търсим християни.

Свещеникът, като се усмихнал, си казал вътрешно:

- Фронтон! (това било името му). Виждаш ли как се сбъдват сънните ти видения!

След това се обърнал към пътниците и им казал:

- Тази нощ ми се явиха насън двама мъже, които много приличаха на вас. Те ми казаха: "Ние донесохме съкровище на това място". И тъй като ми се струва, че вие много приличате

на тези мъже, кажете: Какво съкровище носите със себе си?

Мъжете отговорили:

- Наистина, с нас е един мъж, блаженият Теодот, който е много по-скъпоценен от всяко съкровище. Ако искаш, можеш да го видиш, но първо ни покажи свещеника на това селище.

Той им отговорил:

- Аз съм този, когото търсите. Да идем и да доведем в дома ми Божия човек.

След това всички се отправили към свети Теодот.

Когато свещеникът видял Теодот, го поздравил с любов, поздравил и останалите християни, а след това започнал да ги умолява да дойдат в неговия дом. Но Теодот отказал да отиде и казал:

- Аз бързам да пристигна в града колкото се може по-скоро, тъй като сега за християните е настъпил голям подвиг. Затова аз съм длъжен, според силите си, да послужа на моите братя, намиращи се в беда и в голяма опасност.

След това свещеникът благословил трапезата, като отправил молитва към Бога, и всички седнали да се хранят. След като приключили с обяда, свети Теодот казал на презвитера с усмивка:

- Колко е красиво това място и колко е подходящо за погребване на свети мощи!

Свещеникът му отговорил:

- Постарай се да намериш честни мощи за това място!

Свети Теодот отговорил:

- Отче, постарай се само да построиш на това място молитвен храм, в който биха могли да се поставят и скоро ще ти бъдат донесени мъченически мощи.

След това светецът свалил пръстен от ръката си и като го подал на свещеника, казал:

- Господ да бъде Свидетел между мен и теб, че скоро тук ще бъдат донесени мъченически мощи.

Като казал това, светецът пророчески предсказал, че на това място ще бъдат положени неговите мощи, тъй като от цялата си душа се стремял към мъченически подвиг.

След това свети Теодот се върнал в града и заварил дома си опустошен и разрушен, като след голямо земетресение.

В този град живеели седем благочестиви девиси, възпитани от ранни години в благочестие и страх Божий, пазещи телесна и душевна чистота и сгодили се за нетленния и безсмъртен Жених, Христос, Сина Божий. Като водели благочестив и богоугоден живот, тези девиси достигнали старост. Най-възрастната от тях - Текуса, била леля на свети Теодот. Като хванал тези свети девиси, управителят ги предал на множество различни мъчения; но тъй като мъченията не успели да разколебаят вярата им, управителят ги изпратил при едни блудни младежи, за да ги осквернят, като ги оскърбявал и хулел християнското благочестие. Когато девиците били водени към мястото, където щели да бъдат осквернени, като въздъхнали от дълбочината на сърцето си, вдигнали очи към небето, вдигнали нагоре ръце и започнали да се молят на Бога със следните думи:

- Господи Иисусе Христе! Ти знаеш с какво внимание и усърдие ние запазихме девството си дотогава, докато това беше в наша власт. Но ето, сега безсрамни младежи получиха

власт над нашите тела. Запази ни чисти по начин, който Ти сам знаеш.

Докато светите девици се молели със сълзи на Бога, един безсрамен младеж привлякъл към себе си най-възрастната от девиците, Текуса, с цел да я оскверни. А тя, като го хванала за краката, през сълзи му казала:

- Чедо! Каква наслада може да ти достави моето тяло, което, както сам виждаш, е изнурено от старост, пост, болести и изтезания? Аз съм вече на повече от седемдесет години. И другите ми сестри не са много по-млади от мен. Не ви прилича, като млади хора, да се докосвате до нашите почти мъртви тела, които скоро ще видите разкъсани и изядени от зверовете и птиците, тъй като управителят вече почти ни е осъдил на смърт. Не ни правете зло и ще получите награда за това от нашия Бог, Господ Иисус Христос.

Като казала това, света Текуса свалила кърпата от главата си и като показала на младежа посивялата си коса, му казала отново:

- Чедо! Засрами се, защото и ти имаш майка, която, ако е жива, предполагам, че е стара като мен; а ако е умряла, спомни си за нея, остави ни и ще получиш награда от нашия Владика Христос, защото надеждата на Него не е напразна.

Младежът и приятелите му изпитали жалост от думите на Текуса. Като се отказали от плътските си пожелания, те се разплакали и се отдръпнали от светите девици, без да им причинят никакво зло.

Когато Теотекн разбрал, че девиците не са осквернени, се отказал от идеята за насилствено оскверняване и им заповядал да станат жрици на богинята Артемида, при което, задължението им било да измиват идолите в близкото езеро

според езическия обичай.

Настъпил денят на измиването на идолите, който езичниците празнували много тържествено. Като поставили всеки идол в отделна колесница, езичниците всенародно, с песни и радостни възгледи, ги подкарвали към езерото. По заповед на управителя поставили светите девиси пред идолите - всяка от тях - в отделна колесница. Девисите били съблечени голи за забавление и поругание от езичниците. Всички граждани дошли на празника, за да чуят звуците на тръбите и кимвалите и пеенето на жени, вървящи по улиците с непокрити глави и разпуснати коси. От шума и тропота на хорската тълпа и от тръбните звуци се създавало усещане, като че ли цялата земя се разтърсва. Заедно с всички вървял и управителят Теотекн - рожба на ехидна и слуга на сатаната. Езичниците гледали голите девиси, едни от тях се смеели, други се удивявали на търпението и мъжеството им, а някои, като ги съжалявали заради изнурените от рани тела, плачели от жал и се съкрушавали сърдечно.

През време на този нечестив празник, протичащ при описаните обстоятелства, свети Теодот изпаднал в голяма скръб заради светите девиси, тъй като се боял, да не би някоя от тях, поради слабостта на женската природа, да отслабне в мъченическия подвиг и да загуби надежда за помощ от Господ Иисус Христос. Като размислял за това, Теодот започнал да се моли много усърдно за светите подвижници, като умолявал Бога да укрепи светите девиси в подвига им. За да се помоли по-добре, той заедно с роднината си Полихроний, с младия Теодот, който също му бил сродник, и с други християни, се затворил в дома на един беден християнин, на име Теохарид, намиращ се близо до църквата, построена в чест на патриарсите Авраам, Исаак и Иаков. Теодот и другите християни паднали на земята по очи и се молели от първия час на деня до шестия, докато жената на Теохарид не

известила, че телата на честните девизи са потопени в езерото. Като чул тази вест, свети Теодот се приповдигнал малко, а след това, заставайки на колене, повдигнал ръце към небето и обливайки се със сълзи, като с дъждовни капки, се молил със следните думи:

- Благодаря Ти, Владико, за това, че чу гласа на моя плач и не остави сълзите ми напразни!

След това започнал да разпитва жената на Теохарид - по какъв начин девиците били потопени във водата и на кое място, до брега или в средата на реката. Тя му казала:

- Заедно с много други жени стоях близо до това място и видях, че управителят дълго убеждаваше девиците да служат на идолите, като ги измият, и им обещаваше много дарове. Но той никак не успя да ги убеди, напротив, беше посрамен още повече от укорите на Текуса. А жреците на Артемида и Атина им предлагаха бели дрехи и украсени венци, за да извършат измиването на идолите, облечени в тях. Но девиците, като взеха тези дрехи и венци, ги хвърлиха на земята и започнаха да ги тъпчат с крака. Тогава управителят заповяда да им вържат по един тежък камък на шията и като ги натовари на лодка, заповяда да ги откарат на дълбоко място и да ги хвърлят във водата. Те бяха хвърлени във водата на два стадия от брега.

Като чул това, светецът до вечерта се съветвал с Полихроний и Теохарид по какъв начин да извадят от водата честните тела на светите мъченици, за да ги погребат. На залез слънце при тях дошъл един юноша християнин, на име Гликерий, който им казал, че управителят оставил до езерото войници на стража, като им заповядал да наблюдават някой да не вземе телата на мъчениците от езерото. Като чул това, свети Теодот много се натъжил, тъй като сега за него ставало трудно да вземе телата заради стражата и поради тежките камъни, завързани за

шиите на девиците. Камъните били толкова тежки, че едва ли би било възможно да се превозят с колесници. Вечерта Теодот се отправил към разположената наблизо църква на светите патриарси, чийто вход бил зазидан, за да не могат християните да влизат вътре. Като стигнал до църквата, светецът паднал пред нея и дълго се молил. След това станал и отишъл до входа на църквата, но като видял, че е зазидан, се спрял и отново почнал да се моли. Като чул някъде встрани от себе си викове и човешка реч и като помислил, че езичниците го преследват, светецът веднага се изправил и се върнал в дома на Теохарид. Там заспал за кратко време. Насън се явила леля му, света Текуса, и казала:

- Ти спиш, сине Теодоте, и ни най-малко не се грижиш за нас. Нима не помниш как те учех, когато беше още юноша? Не помниш ли как те ръководех в добродетелния живот, като бях за теб и баща, и майка? И докато бях жива, ти никога не си ме оскърбявал, но винаги ме почиташе като родна майка. Но ето сега, след смъртта, ти ме забрави, въпреки че беше длъжен да ми служиш до края на живота си. Моля те, не оставяй телата ни във водата, за да не станат храна на рибите, но се постарай по-бързо да ги извадиш, тъй като след два дни самият ти ще бъдеш удостоен с мъченически подвиг. Стани и иди при езерото, но се пази от предател.

Като казала това, светицата си отишла.

Като се събудил, Теодот разказал видението си на християните, намиращи се в къщата, и всички започнали със сълзи да молят Господ да им помогне да намерят телата на светите мъченици. А той, размисляйки върху видението, недоумявал какво означавали последните думи на Текуса: "Пази се от предател". Но по-късно тези думи се сбъднали, както ще стане ясно от разказаното.

Когато настъпило утрото, Теодот изпратил Гликерий и

Теохарид да разузнаят на място и да получат повече сведения за войниците, стоящи до реката. Теодот предполагал, че те може да са си отишли, поради това, че в същия ден едичниците чествали празника на богинята Артемида. Пратениците се отправили към реката, но видели, че войниците са още там. Като се върнали, известили за това другите християни и всички прекарали този ден в пост и молитва. С настъпването на вечерта християните, без да са вкусили храна, се отправили към езерото, като носели със себе си остри сърпове, с които да прережат въжетата, завързани около шиите на светите мъченици. Било много тъмно, тъй като през тази нощ нямало нито луна, нито звезди. Когато приближили мястото, където се изпълнявали смъртните присъди над злодеите и разбойниците (а това място било толкова зловещо, че никой не се осмелявал да минава оттам след залез слънце; там се търкаляли трупове, кости, глави, отсечени от телата, а някои от главите били набити на колове), всички били обзети от голям страх. Но скоро придобили смелост, тъй като чули глас, който казал:

- Върви с дръзновение, Теодот!

Като изслушали тези думи с благоговение, всички се осенили с кръстния знак. И веднага във въздуха, на изток, се появил пресветъл кръст, излъчващ на всички страни светли лъчи. Като видели кръста, всички се зарадвали и ги обзел страх, а след това, като паднали на колене, се поклонили на светия кръст и се помолили на Господа. Като станали след молитвата, се отправили към езерото, но тъй като през това време небесното знамение на Честния кръст се скрило, отново станало толкова тъмно, че никой не можел да вижда другарите си. През това време завалял дъжд, а пътят станал хлъзгав, което много затруднило движението. Тогава всички застанали на молитва, молейки от Бога помощ в тази беда. Веднага се появило светло кандило, което показвало пътя. Заедно с това,

на свети Теодот се явили двама честни мъже в бели дрехи и с посивели коси и бради, които му казали:

- Дерзай, Теодот, защото нашият Господ и Бог Иисус Христос записа името ти в числото на мъчениците, след като чу горещата ти молитва за намирането на телата на Неговите свети невести. Ние сме ти изпратени на помощ от Него. Принадлежим към лика на тези отци, пред чиято църква се молеше миналата нощ. Когато стигнеш до езерото, там ще видиш мъченика Сосандър, който е въоръжен и изпълва със страх и прогонва войниците, охраняващи езерото. Само че не трябваше да водиш със себе си предател.

Като казали това, светиите станали невидими.

Свети Теодот така и не разбрал кой от вървящите с него бил предател.

Като вървели след явилото се кандило, всички се приближили до езерото. В този момент се разнесъл гръм, блеснала мълния, завалял силен дъжд и започнала страшна буря. Войниците, стоящи на брега на езерото, се изплашили и избягали. При това те се изплашили не толкова от гръмотевиците и бурята, колкото от едно страшно видение. Те видели много голям мъж, който държал в ръцете си броня, щит и копие, а на главата си имал шлем. От този мъж излизало ярко сияние. Това бил мъченикът Сосандър. Като се ужасили от това видение, войниците избягали, обзети от панически страх. Същевременно водата, намираща се в езерото, била преместена от вятъра от единия край на езерото на другия, така че дъното се открило и пред очите на християните се появили телата на светите мъченици. Като се приближили до мъчениците, отрязали въжетата, с които камъните били привързани към шиите им. След това взели честните тела, поставили ги на колесници и ги докарали до храма на светите патриарси, където ги погребали с чест. Имената на тези

мъченици са следните: Текуса, Александра, Клавдия, Фаина, Евфрасия, Матрона и Юлия. Тези свети девиси пострадали през осемнадесетия ден на месец май.

На утрото на следващия ден в града се разчуло, че телата на светите мъченици били взети от християните. Като разбрали това, управителят, идолските жреци и всички останали езичници - идолопоклонници, се изпълнили с голяма ярост и отвличали за разпит всеки християнин, когото случайно срещали на улицата. През това време били взети за разпит и предадени на люта, мъчителна смърт много християни. Те били разкъсвани от мъчителите, като със зъби на хищни зверове. Когато свети Теодот разбрал това, пожелал да се предаде на езичниците, но сродниците му го задържали. А Полихроний, като се преоблякъл като земеделец, отишъл на градския площад, за да разбере всичко, което ставало в града, но веднага бил хванат от езичниците и изправен на разпит пред управителя. Той претърпял много побоища от мъчителите и получил много рани, но мълчал. Но когато видял меч, надвесен над главата му, се изплашил и разказал на мъчителите как гостилничарят Теодот извадил телата от езерото и ги погребал до храма. Като узнали това, езичниците веднага отишли на мястото, където били погребани честните моци на светите мъченици, разкопали гробовете им и изгорили телата. След това тръгнали да търсят Теодот, който бил тайно известен за това през вечерта на същия ден. Тогава свети Теодот разбрал, че неговият сродник и приятел Полихроний бил този предател, от когото светите патриарси му заповядали да се пази. Като решил да се предаде на мъчения, Теодот казал на роднините си:

- Помолете се за мен на Господ Иисус Христос, нашия Бог, да ме удостои с мъченически венец.

Всички се молили заедно с него през цялата нощ, като свети

Теодот се молел със следните думи:

- Господи Иисусе Христе, надежда за отчаяните, помогни ми да извърша мъжествено своя мъченически подвиг и приеми моята кръв, която ще пролеят мъчителите ми, като жертва, принасяна на Тебе за всички гонени християни. Облекчи техните страдания, укроти лютата буря на гонението, за да живеят вярващите в мир и покой.

Когато настъпил денят, светецът решил да отиде при мъчителите и да се предаде в ръцете им. Като узнали това, всичките му роднини заплакали и заридали и като го прегръщали, казвали:

- Да получиш спасение, честни Теодоте, светило и украшение на Църквата! След края на страданията да станеш причастник на небесната светлина, да бъдеш причислен към сонма на ангелите и архангелите и да те осияе славата на Светия Дух и на нашия Господ Иисус Христос, седящ от дясната страна на Бога Отец. Нека всички тези блага ти се подарят заради подвига, към който тръгваш сега. Но знай, че за нас, оставащите сред тези беди, твоето заминаване ще донесе много печал и сълзи.

Докато всички плачели, произнасяйки тези думи, свети Теодот прегръщал и целувал всеки от тях с последна целувка. След това им поръчал, ако успеят тайно от мъчителите да вземат тялото му, да го предадат на свещеника Фронтон, който ще дойде от селището Малос и ще им покаже неговия пръстен. Накрая свети Теодот се прекръстил и смело излязъл от дома си. По пътя срещнал двама от първенците на града. Като искали да му докажат любовта и уважението си, те го посъветвали по-бързо да се скрие някъде и му казали:

- Жреците на Атина и Артемида, заедно с други езичници, те клеветят пред управителя, като казват, че ти съветваш всички

християни да не се покланят на безчувствено дърво и камък. Говорят за теб и много други неща. А Полихроний каза за теб, че тайно си отнесъл телата на девиците. Теодот, скрий се, докато не е станало късно, защото е безумие да се предадеш сам в ръцете на мъчителите.

Светецът им отговорил:

- Ако вие сте мои приятели и ако наистина искате да покажете любовта си към мен, не ми пречете да вървя по пътя, по който съм тръгнал, а идете в съдилището и кажете на старейшините: “Ето, Теодот, когото жреците и народът клеветят, стои тук пред вратата”.

Като казал това, той бързо продължил и като стигнал до съдилището, с весело лице започнал да разглежда оръдията за мъчения: тук имало и разпалена пещ, и казани с кипяща вода, и колела, и много други уреди за изтезания. Като гледал всичко това, светецът ни най-малко не се уплашил в сърцето си и не се смутил в мислите си, а продължавал да стои с весело лице, като проявявал пред всички своето мъжество.

Когато управителят видял светеца, му казал:

- Няма да пострадаш от нито едно от намиращите се тук оръдия за мъчения, но само ако принесеш жертва на боговете. Тогава ще бъдеш свободен от всички престъпления, в които те обвиняват и жреците, и целият народ. Освен това, тогава ще станеш наш приятел и приятел на императора, който ще ти окаже големи почести. Само се отречи от Иисус, Когото управлявалият преди нас Пилат е разпънал в Иудея. Помисли върху това, Теодот! Ти ми се струваш благоразумен човек, а благоразумният човек трябва във всичко да постъпва с предпазливост и разсъждение. Откажи се от всяко безумие; убеди и другите християни да се откажат от безумието си и ще станеш началник на целия град. Тогава ще станеш жрец на

главния ни бог - Аполон, който дарява хората с много блага, предсказва бъдещето и изцелява недъзите. Ако започнеш да служиш на този бог, ще получиш правото да назначаваши жреците, които служат на всички останали богове. През теб ще минават всички назначения на всички важни длъжности, ти ще бъдеш ходатай пред съдиите; ще пишеш послания до всички народи от името на императора за различни народни нужди; ще бъдеш много богат и всичките ти роднини ще се радват на голямо уважение. Ако искаш богатства и имоти, мога да ти ги дам още сега.

Докато управителят говорел, сред народа се разнесли гръмки възгласи на одобрение, които увещавали Теодот да приеме богатство и почести от управителя. Но свети Теодот отговорил на управителя Теотекн така:

- Преди всичко аз моля моя Господ Иисус Христос (Когото ти нарече обикновен човек) да ми помогне да изоблича вашата заблуда и да ви покажа суетата на боговете ви. Заедно с това, ще ти изложя накратко тайната на възплъщението на моя Господ и сторените от Него чудеса. О, Теотекн! Аз трябва да говоря пред теб за моята вяра и за моите дела, но за ваш срам, пред всички ще изоблича делата на вашите богове, за които е срамно и да се говори. Този, когото вие наричате Дий и когото вие считате за бог, по-славен от всички други ваши богове, се отдавал на толкова гнусна плътска похот, че може да бъде смятан за начало и край на всяко зло. Вашият поет Орфей разказва, че Дий убил родния си баща Сатурн, взел за жена родната си майка Рея и родил от нея дъщеря Персефона. Но той не се спрял до тук. Прелюбодействал и със своята дъщеря, а освен това, се оженил за сестра си Юнона. По същия начин и Аполон осквернил сестра си Диана пред жертвеника на остров Делос. По подобен начин и Марс бил разпален от плътска страст към Венера, Вулкан - към Минерва родни братя - към родни сестри. Нима не виждаш, управителю, колко мерзки са

беззаконията на твоите богове? Нима вашият закон не наказва всички, вършещи такива престъпления? А вие се хвалите с делата на блудните си богове и не се срамувате да се покланяте на отцеубийци, кръвосмесители, прелюбодейци, осквернители на деца, влъхви (за всичко това са писали вашите поети, хвалейки мерзките дела на боговете ви). А делата и чудесата на нашия Господ Иисус Христос са чисти и нямат нито един порок. Всички свети пророци са предизвестили тайнството на въплъщението на нашия Господ Иисус Христос, като казвали, че в последните времена Бог ще слезе при хората от небето, ще живее с тях като човек, ще направи знамения и неописуеми чудеса, изцелявайки много и различни болести и подарявайки на хората Небесното Царство. Същите свети пророци са предсказали с голяма точност не само въплъщението на Господа, но и Неговата доброволна жертва за нас, Неговите смърт и погребение. Свидетели за това са халдеите и персийските мъдrecи, които по звездата намерили мястото на раждането Му и отишли при Него с дарове, за да Му се поклонят като на Бог. А свидетели на възкресението Му станали римските дойници, пазещи гроба Му. Те видели как Господ възкръснал от гроба и съобщили за това на първосвещениците. Но кой може да преразкаже всички чудни и славни дела, които нашият Господ Иисус Христос извършил през време на земния си живот? Първо, Той превърнал вода във вино; после с пет хляба и две риби нахранил до насита пет хиляди души в пустинята; изцелявал болните; ходел по морето като по суша; природата на огъня се бояла от Неговата власт; дал зрение на слепороден; превръщал куците в бързоходци; по Негова заповед възкръсвали мъртви; Той възкресил и върнал към живот четиридневния Лазар. Всички тези преславни и предивни чудеса показват очевидно за всички, че Иисус Христос е бил истинният Бог, а не обикновен човек.

Докато светецът свидетелствал с тези думи за Божествената природа на нашия Господ Иисус Христос, всички езичници, стоящи близо до онова място, изпаднали в голям смут и наддали вой, както реват морските вълни при бурен вятър. Жреците скубели косите си, раздирали дрехите си, късали венците си; а народът все повече роптаел и с гняв питал управителя защо е позволил на този достоен за смърт богохулник да говори толкова много, а не го предава на мъчение и смърт?

Тогава управителят се разгневил още повече, заповядал на войниците да съблекат светеца, да го окачат гол на дървото за изтезания и да стържат тялото му с железни куки. Самият управител станал от мястото си, подготвяйки се да измъчва светеца със собствените си ръце. През това време се повдигнала буря от народно недоволство; народът крещял, искал и заповядвал на слугите на управителя да започват изтезанията. Единствено светият мъченик продължавал да стои спокойно, без ни най-малко да се смущава в душата си или да изпитва страх в сърцето си. Теодот бил толкова безметежно спокоен, сякаш че мъченията не били подготвени за него.

След това светецът бил окачен на дървото. Когато войниците започнали без милосърдие да стържат тялото на светеца, лицето му сияело от радост, тъй като имал за свой помощник Господ Иисус Христос. Светецът бил изтезаван така дълго време. Слугите се изморили и били сменени от други. Мъченикът пребивавал непоколебим в изповядването на Христовото име, изглеждало, сякаш че страда не в своето, а в чуждо тяло. Цялата си мисъл той бил устремил към Господ Иисус Христос, Който му помагал.

След известно време управителят Теотекн заповядал да полят раните на светеца със силен оцет, в който била

разтворена сол, а след това заповядал да обгорят със свещи ребрата на мъченика. Обгарян с огън, като усетил смрадта, излизаща от гореното му от всички страни тяло, Теодот започнал да извъръща лицето си настрани. Като забелязал това, управителят веднага се приближил към него и казал:

- Теодот, къде са сега всичките ти дръзновени думи? Виждам, че ти се сломяваш от мъките. Ако не беше хулил нашите богове и ако им се беше поклонил, сега нямаше да страдаш така. Но нима аз не те съветвах, като човек от незнатен произход, занимаващ се с гостилничарство, да не се противиш на заповедта на императора, който има власт над живота и смъртта ти?

Светият мъченик отговорил:

- Не си мисли, управителю, че ме сломяват твоите мъчения, като виждаш, че извъръщам настрани лицето си, за да не вдишвам смрадта от обгореното ми тяло. По-добре заповядай на слугите си да изпълняват с по-голямо усърдие това, което им е наредено, тъй като ми се струва, че те твърде лениво изпълняват задълженията си. А ти самият измисли някакви други, по-жестоки мъчения за мен, за да разбереш колко голяма е силата на моя Господ Иисус Христос, Който ме укрепява сред тези мъчения. Като се опирам и надявам на помощта, която ми дава моят Бог, аз презирам не само теб, но и твоя император като най-окаяния пленник.

Когато светецът казал това, управителят заповядал на войниците да ударят мъченика по устата и да счупят челюстите и зъбите му. А светецът, като приемал нанесените рани, казал на управителя:

- Дори и да разрежеш езика ми на парчета, плановете ти пак няма да успеят, защото нашият Бог и Господ Иисус Христос чува и мълчащите свои раби.

След като светецът бил изтезаван и измъчван продължително време, тъй че всички слуги се изморили, управителят наредил да свалят Теодот от дървото за мъчения и да го хвърлят в затвора до следващото изтезание.

Войниците повели свети Теодот през целия град към затвора. Цялото тяло на светеца било покрито с рани, с което Теодот показал на всички победата си над мъчителя и над дявола. През време на шествието към затвора светецът бил обкръжен от много хора, гледащи Христовия мъченик като някакво любопитно зрелище. А светецът на всеослушание изповядвал силата на нашия Господ Иисус Христос, като казал:

- Вижте колко голяма и славна е силата на Христос, моя Господ! Ето, вие сами виждате, че по Негова воля страдащите заради Неговото свято име не усещат болка от раните и мъченията; виждате, че Той прави немощната човешка плът по-силна от огъня; виждате, че Той дава толкова голямо мъжество и сила на хората от незнатен произход, така че те смятат за нищо дори заповедите на императори и царе. Нашият Владика дава благодатта Си на всички вярващи в Него, незнатни и знатни, роби и свободни, варвари и елини.

След това, като посочил раните си, казал:

- Вярващите са длъжни да принесат такава жертва на нашия Бог и Господ Иисус Христос, Който Сам е пострадал за всички нас.

Когато светецът казал това, бил вкаран в затвора и бил заключен в едно тясно помещение.

След като изминали шестнадесет дни, откакто Теодот бил затворен, управителят наредил да приготвят съдилище в центъра на града, на това място, където обикновено се устройвали зрелища. Светият мъченик бил изведен от затвора

и изправен на съдилището. Като го видял, управителят му казал:

- Ела по-близо при нас, Теодоте, защото ми се струва, че ти, като беше наказан достатъчно по-рано, сега си се отказал от своята гордост и си се променил към по-добро. Наистина, ти постъпи неразумно, като навлече върху себе си толкова големи мъчения. Ние не искахме да те мъчим. Но като се откажеш от твоето упорство, познай силата и могъществото на нашите богове; тогава ние ще те наградим с даровете, за които говорихме по-рано. Ние ти обещахме тези дарове преди, обещаваме ти ги и сега; ще ги получиш, ако се поклониш на нашите богове; но ако не се поклониш, веднага ще усетиш и огъня, приготвен за теб, и остриите железни куки, и устата на зверовете, готови да те разкъсат.

Светият мъченик отговорил:

- О, Теотекн! Можеш ли да измислиш такова мъчение, което би съкрушило силата на моя Господ Иисус Христос, Който ми дава сила сред мъченията? Но въпреки че тялото ми вече е достатъчно наранено от оръдията за изтезания, както и самият ти виждаш, изпитай отново силата ми. Предай ме на нови мъчения и ще видиш, че ще понеса мъжествено и тях, както и предишните.

Тогава управителят заповядал отново да окачат светеца на дървото за изтезания и да стържат тялото му с железни куки, отваряйки старите му рани. През време на мъченията светецът гръмогласно изповядвал Христовото име. След това мъчителят заповядал на войниците да снемат светеца от дървото за изтезания и да го влачат по нагорещени парчета от счупени глинени съдове. После отново го окачили и отново го стъргали, така че по тялото му не останало нито едно здраво място: той целият бил като една голяма рана. Само езикът му бил цял. С него той славел Бога, а над безсилието на мъчителите и

войниците се надсмивал. Като не знаел на какви други мъчения да го подложи, управителят издал заповед, с която осъждал светеца на смърт. Съдържанието на заповедта било следното:

“Ние заповядваме да се посече с меч Теодот, защитник на галилейската вяра, враг на нашите богове, противник на императорските разпореждания и мой хулител. Тялото му да бъде изгорено, за да не могат християните да го погребат”.

Светецът бил поведен извън града, на полето, за посичане. След него вървели много хора, мъже и жени, желаещи да видят смъртта му. Като стигнали до определеното място, Теодот започнал да се моли на Бога така:

- Господи Иисусе Христе, Съзидателю на небето и земята, Който не изоставяш тези, които се надяват на Твоето свято име! Благодаря Ти, че ме удостояваш да стана гражданин на небесното отечество и участник в Твоето Царство. Благодаря Ти, че ми помогна да победя змията и да я потъпча. Моля Те, изпрати на верните Си раби избавление от обкръжаващите ги беди. Нека с моята смърт да се прекрати гонението, което нечестивите езичници повдигнаха срещу Твоята Църква. Изпрати мир на Твоята Църква и я избави от вражески клевети.

Като завършил молитвата и казал: “Амин”, светецът се обърнал и видял християни, които плачели за него. Светецът им казал:

- Братя, не плачете за мен, но по-добре прославете силата на нашия Господ Иисус Христос, Който ми помогна да завърша мъжествено своя подвиг и да победя врага. А на небесата с дръзновение ще се моля на Бога за вас.

Като казал това, мъченикът преклонил честната си глава под меча и бил посечен в седмия ден на месец юни.

Слугите на управителя донесли на това място много дърва, натрупали ги на клада и положили отгоре тялото на Христовия мъченик, за да го изгорят, съгласно заповедта на управителя. Но внезапно, по Божий промисъл, се вдигнала голяма буря, а тялото на мъченика било обгърнато от блестяща като мълния светлина, така че никой от войниците не се осмелявал да се приближи до дървата и да ги запали.

Когато управителят разбрал за това, заповядал на войниците да не тръгват от това място и да пазят тялото на мъченика, за да не го вземат християните. В изпълнение на тази заповед, войниците си построили палатка от върбови клонки и тръстика и седнали в палатката, пазейки тялото от християните.

Случило се така, че по Божий промисъл, близо до това място минавал свещеникът Фронтон, който носел на ръката си пръстена на мъченика Теодот. Той пътувал от своето до съседното село и не знаел нищо за случилото се със свети Теодот. Фронтон возел на магарето си много хубаво вино от стара реколта, което щял да продаде в града. Свещеникът

имал лозе и изхранвал с него семейството си. Когато Фронтон приближил до това място, където била палатката с войниците и където лежало тялото на мъченика, магарето се спънало и паднало на земята. Като видели това, войниците отишли да помогнат на Фронтон и му казали:

- Къде отиваш, страннико? Нощта вече настъпи. По-добре остани при нас, още повече, че тук има и паша за животното.

Свещеникът се съгласил да пренощува с тях и се отправил към тяхната палатка (а тялото на мъченика било покрито със съчки и сено). До палатката бил накладен огън и вече имало готова храна. Войниците поканили Фронтон да вечеря заедно с тях. А Фронтон, като взел от тях един съд, го напълнил с вино и им предложил да пият от виното. Като опитали виното, войниците го похвалили, тъй като то наистина било много хубаво. След това попитали Фронтон:

- На колко години е това вино?

Фронтон отговорил:

- Вече е на пет години.

Войниците пиели вино, без да знаят, че гостът им е християнин, и при това свещеник. На масата войниците разговаряли с Фронтон за случилото се през последните дни. Те му разказали как били удавени седемте девици за това, че не искали да измият идолите; как гостилничарят Теодот през нощта извадил телата им от езерото и ги погребал; как го търсили градските власти; как той сам дошъл в съдилището и се предал, за да бъде изтезаван; как мъжествено понесъл мъченията, като че ли тялото му било от желязо. След това казали:

- Ето тук лежи обезглавеното тяло на този, когото пазим по заповед на управителя.

Като ги изслушал, свещеникът горещо благодарил на Бога, Който го удостоил да узнае за страданията и гибелта на светия мъченик Теодот. След това свещеникът започнал да обмисля как да вземе оттук честното тяло на Христовия мъченик. Като напълнил съда догоре, той го подал на войниците и им казал, че могат да пият вино колкото искат. Когато войниците се опили и заспали, Фронтон отишъл при честното тяло на Христовия мъченик, извадил го изпод съчките и сеното и започнал със сълзи да го целува. След това свалил пръстена от ръката си и го сложил на един от пръстите на мъченика с думите:

- Свети мъченико Христов, Теодоте! Ти наистина изпълни това, за което те молах!

След това Фронтон здраво привързал честното тяло и главата на мъченика към магарето си и го пуснал обратно към селото си. И магарето тръгнало към селото на Фронтон, носейки върху себе си честното тяло на мъченика. А Фронтон отново сложил съчките и сеното на мястото, където лежало тялото на мъченика, и като влязъл в палатката, заспал.

На следващата сутрин Фронтон станал много рано и започнал уж да съжالياва за магарето, като казал:

- Моето животно е изчезнало. Дали не го е откраднал някой?

Войниците съчувствали на Фронтон и не разбрали, че честното тяло на мъченика е взето, тъй като видели, че съчките и сеното лежали на мястото си. Като им оставил виното, свещеникът излязъл от палатката, уж с цел да търси магарето си, но повече не се върнал, тъй като тръгнал към своето село.

А магарето, по Божий промисъл, стигнало до същото място, където по-рано свети Теодот разговарял с Фронтон и похвалил

мястото като много красиво и удобно за полгане на свети мощи. Христовият мъченик посъветвал Фронтон да построи църква на същото място и обещал да изпрати за нея мъченически мощи. Като стигнало до това място, магарето се спряло и не се помръднало, докато не дошъл господарят му и не свалил от него честните мощи. След това Фронтон повикал християни и погребал с чест светите мощи на мъченика, а покъсно построил тук църква в чест на свети мъченик Теодот, за слава на Христос, нашия Бог.

Всичко това написах аз, грешният Нил (пише авторът на житието на свети мъченик Теодот); написах го с голямо внимание и усърдие, за всички възлюбени в Христа братя, защото знаех историята на живота на светия мъченик и бях заедно с него в затвора. А вие четете с вяра и любов, за да получите в Небесното Царство еднаква участ със светия мъченик Теодот и с всички, подвизавали се за благочестието светии и за да се радвате на небесата в нашия Господ Иисус Христос, на Когото, заедно с Отца и Светия Дух, се отдава слава, чест и поклонение във вековете. Амин.

Тропарь мученику Феодоту Анкирскому и иже с ним

глас 4

Мученик Твой, Господи, Феодот/ во страданиях своем венец
прият нетленный от Тебе, Бога нашего:/ имея бо крепость
Твою,/ мучителей низложил,/ сокрушил и демонов немощных
дерзости. / Того молитвами// спаси души наша.

*(Перевод: Мученик Твой, Господи, Феодот подвигом своим
венец нетленный получил от Тебя, Бога нашего; ибо он, имея
силу Твою, мучителей низложил, сокрушил и демонов
немощные дерзости. По молитвам его, Христе Боже, спаси
души наши.)*

Тропарь священномученика Феодота

глас 4

И нравом причастник,/ и престолом наместник апостолом
быв,/ деяние обрел еси, богодохновенне,/ в видения восход,/ сего ради, слово истины исправляя,/ и веры ради пострадал еси даже до крове,/ священномучениче Феодоте,/ моли Христа Бога// спастися душам нашим.

Кондак, глас 2:

Страдальчески подвизався добре со страдальцы твоими Феодоте, и венцы почести приясте, с честными страдотерпицами девами. Темже Христа Бога молитесь непрестанно о всех нас.

(Мъченически си се подвизавал добре, Теодоте, с твоите състрадалци, и приехте почетни венци с честните деви мъченици: затова молете непрестанно Христа Бога за всички нас.)

В памет на свети свещеномъченик Маркелин (304 г.)

Папа Маркелин встъпил на престола по време на управлението на Диоклетиан и Максимиан, след смъртта на светейшия папа Кай, по време на жестокото гонение срещу християните, когато в Рим в продължение на тридесет дни били избити чрез различни мъчения седемнадесет хиляди християни. Тогава бил заловен и доведен на разпит при Диоклетиан и папа Маркелин. Но като се уплашил от жестоките мъчения, той принесъл кадило с тамян върху идолския олтар и принесъл жертви на Веста и Изида.

Желаейки да го възнагради за това, императорът го облякъл в скъпоценна дреха и го нарекъл свой приятел.

Но след това, като се прибрал в дома си, Маркелин горчиво заплакал и заридал, както някога апостол Петър, когато се отрекъл от Христа. Маркелин започнал да се укорява и да се изобличава, понеже, докато мнозина други бил утвърдил във вярата и подтикнал по пътя на мъченическия подвиг, сам той отпаднал от вярата по най-позорен начин. Размишлявайки за това, папата неизказано скърбял в сърцето си.

В това време в град Синуес в Кампания се състоял поместен църковен събор, на който се събрали много епископи и презвитери, около сто и осемдесет души. На този събор дошъл и Маркелин. Облечен в окъсана власеница и посипал главата си с пепел, той влязъл в събора при отците и като застанал пред тях, подобно на обвиняем, открито пред всички изповядал със сърдечно съкрушение своя грях. Проливайки горчиви сълзи, той просел от светите отци да произведат съд над него. А отците казали:

- Осъди сам себе си със собствените си уста. От твоите уста е излязъл грехът, нека пак от твоите уста да бъде произнесена и присъдата. Ние знаем, че и свети Петър поради страх се отвърнал от Христа, но като горчиво оплакал греха си, отново получил благоволението на своя Господ.

Тогава Маркелин произнесъл следната присъда над себе си:

- Аз признавам себе си за лишен от свещен сан, за който аз съм недостоеен. Заради това, нека след моята смърт тялото ми да не се предаде на обичайното погребение, но да бъде хвърлено на кучетата. Да бъде проклет този, който се осмели да го погребее.

След като се завърнал в Рим след приключването на

съборните заседания, Маркелин, като взел скъпоценната одежда, която бил получил от Диоклетиан, отишъл при императора и като хвърлил одеждата пред него, започнал да го изобличава, осъдил неговите лъжливи богове, а себе си нарекъл окаян грешник, при което горчиво ридаел. Като се изпълнил с гняв, императорът го предал на мъчения, а след това го осъдил на смърт. И така, блажени Маркелин бил поведен извън града, заедно с още трима християни - Клавдий, Кирин и Антонин, за да бъдат обезглавени. Зад тях вървял презвитер Маркел, който заел папския престол след Маркелин. Като го извикал при себе си, Христовият мъченик Маркелин го наставил да остане твърд във вярата. Също повторил това, което казал на събора, никой да не се осмели да погребее неговото тяло, но да бъде хвърлено на псетата:

- Аз съм недостоен - казал той - за човешко погребение, недостоен съм да бъда приет от земята, тъй като се отрекох от моя Господ - Твореца на небето и земята!

Когато стигнали до мястото, където трябвало да се изпълни присъдата, Маркелин горещо се помолил на Господа Христа, Който приема каещите се грешници, с готовност преклонил шията си под меча и умрял за Христа, от Когото по-напред се отвърнал, от страх пред мъченията. Заедно с него били обезглавени и споменатите трима мъже Клавдий, Кирин и Антонин и телата им бил захвърлени непогребани при пътя. След няколко дена вярващите взели през нощта телата на Клавдий, Кирин и Антонин и ги погребали. А тялото на Маркелин никой не се осмелявал да прибере и да погребее, тъй като той предал на проклетие този, който погребее тялото му. И така, честното тяло на Христовия мъченик лежало край пътя в продължение на тридесет и шест дни. След като изминали тия дни, на новопоставения папа Маркел се явил свети апостол Петър и му казал:

- Защо толкова време не предаваш на погребение тялото на Маркелин?

- Аз се страхувам от неговата клетва - отвърнал Маркел, - тъй като той ни закле да не погребваме тялото му.

- Нима не помниш - казал апостолът - написаното: "който се смирява, ще бъде въздигнат". И така, отиди и погребви с чест тялото му!

Тогав папа Маркел взел честните мощи на мъченика и ги погребал в гробницата на Прискила, която се намирала при Саларийския път.

Така завършил своя път светият свещеномъченик папа Маркелин, който оставил пример на покаяние за мнозина, които в това време падали в тоя грях (тъй като тогава мнозина се отричали от Христа, поради страх от мъченията). А ние прославяме неизказаното Божие милосърдие, сега и всякога и во веки веков. Амин.

Страдание на свети свещеномъченик Маркел, папа Римски, и останалите с него (304-310 г.)

Свети Маркел бил римлянин по рождение. Неговият баща се наричал Бенедикт. Той приел престола на Римската църква след свети мъченик Маркелин и предстоятелствал в продължение на пет години и шест месеца по време на управлението на нечестивите римски императори Диоклетиан, Максимиан Херкул, на другия Максимиан, който се наричал Галерий, и на Максенций. По това време в Рим станали следните събития. Император Максимиан, по прозвище Херкул, бил назначен от Диоклетиан за негов съуправител.

След като се върнал в Рим от африканските провинции и като желаел да угоди на император Диоклетиан, който се забавил на Изток, той започнал да строи в негова чест в Рим каменни терми, или - бани, които доставяли на езичниците мерзка прохлада. Като разкрил сред римските полкове множество войници, които вярвали в Христа, Максимиан ги лишил от воинско звание и им наложил такава работа, каквато някога фараонът дал на израилтяните в Египет; той заставял едни от тях да правят тухли, други - да ги носят, трети - да копаят земята и да носят камъни за градежа на термите. Всичко това той направил, за да изплаши християните, които се намирали в Рим, защото знаел, че много римляни, не само от простолюдието, но и сред благородните семейства, изповядвали тайно християнската вяра.

В това време в Рим живеел един богат и почитан християнин, на име Трасон. Като видял, че християните се изнуряват от тежката работа и изнемогват от глад, Трасон пожелал тайно да им помага със свои средства. Като избрал четири богобоязливи мъже, той с тяхното посредничество снабдявал християните с храна, облекло и с всичко необходимо. Тези мъже се казвали Сисиний, Кириак, Смарагд и Ларгий.

Когато блаженият папа Маркел узнал за това, много се зарадвал в сърцето си за даряваната на християните милостиня. Като извикал при себе си четиримата мъже и като разбрал от тях всичко за щедростта на Трасон, Маркел премного му благодарил, а Сисиний и Кириак поставил за дякони в Римската църква.

Веднъж през нощта, когато двамата дякони носели изпращаната от Трасон за светите мъченици храна, те били заловени от нечестивите езичници и доведени при трибуна Екзуперий. Трибунът заповядал да ги затворят в общата

тъмница, а на третия ден известил за тях император Максимиан. Императорът заповядал да им наложат същата тази работа, която били принудени да вършат и другите християни. Присъединили ги към тези, които носели пясък за строежа на каменното здание.

Сред тези християни имало мъж на име Сатурнин. Понеже бил много стар, той не можел да носи определения му тежък товар. Тогава блажените дякони Сисиний и Кириак започнали да помагат на стареца и вършели не само своята работа, но и помагали на другите. А с устата си те непрестанно славословели и възхвалявали Бога. Стражата донесла за всичко това на трибуна, а той - на императора.

Тогава императорът заповядал да доведат Сисиний и когато той се явил при него, го попитал:

- Как е името ти?

- Аз, грешният - отвърнал светият, - се наричам Сисиний. Аз съм слуга на рабите на нашия Господ Иисус Христос.

- Що за песнопения са тия, които пеете? - попитал Максимиан.

- Ако разбереш смисъла на песнопенията, които пеем - отвърнал светият, - то ти би познал и своя Създател.

На това императорът казал:

- Та кой е нашият създател, ако не Херкулес, непобедимият!

Светият дякон Сисиний отговорил:

- За нас е мерзост не само да го назоваваме, но и да слушаме за него.

- Избери за себе си едно от двете - продължил императорът, - или да принесеш жертва на бог Херкулес, или в противен

случай ще изгоря с огън твоето тяло.

- Отдавна вече желая да пострадам за Христа, моя Бог, - отговорил Сисиний, - за да получа многожелания мъченически венец.

Тогава императорът, като се разгневил, го предал на областния началник Лаодикий, за да го измъчва.

Управителят затворил светия в Мамертинската тъмница, в която мъченикът прекарал седемнадесет дни. След тяхното изтичане областният началник наредил отново да доведат свети дякон Сисиний на разпит пред него.

Затворникът бил доведен най-напред при началника на затвора Апрониан. Като погледнал към него, Апрониан забелязал, че лицето му сияе с пречудна небесна светлина. Освен това той чул и някакъв глас, който казал:

“- Дойдете вие, благословените на Отца Ми, наследете царството, приготвено вам от създание мира”.

Тогава Апрониан, обхванат от страх и ужас, паднал в нозете на Сисиний и казал:

- Заклевам те в Христа, Когото ти изповядваш, незабавно ме кръсти и ме направи съучастник на твоя венец!

Веднага донесли вода.

Тогава дякон Сисиний, след като огласил Апрониан, благословил водата. След това наредил на Апрониан да влезе съблечен в напълнен с водата съд и го попитал:

- Вярваш ли във Всемогъщия Бог Отец и в Единородния Негов Син - нашия Господ Иисус Христос, и в Светия Дух?

Апрониан отвърнал:

- Вярвам!

- Да те просвети - произнесъл свети Сисиний - Отец и Син и Светият Дух!

След това казал на Апрониан да излезе от водата.

После Сисиний довел новопокръстения Апрониан при свети папа Маркел. Папата го помазал със свето миро и след като извършил света литургия, преподал и на двамата, а също и на всички присъстващи там християни, пречистото Тяло и Кръв на нашия Господ Иисус Христос.

Същия ден на обяд областният началник Лаодикий заповядал да доведат дякон Сисиний на разпит. С него дошъл и началникът на затвора, блаженият Апрониан - новопросветеният раб Христов. Като се приближил до Лаодикий, Апрониан казал със силен глас:

- Защо дяволът ви повдига срещу Божиите раби, като ви учи да причинявате толкова страдания на невинните?

Удивен от тия думи на Апрониан, областният началник му казал:

- Както ми се струва и ти си станал християнин.

- Горкт на мен окаяния - отвърнал Апрониан, - защото изгубих дните си в нечестие, като досега не съм познавал истинския Бог!

- Наистина - възкликнал областният началник, - сега ще погубиш своите дни!

След това заповядал да му отсекаат главата, като казал:

- Ако този не загине, ще погинат още много други.

Войниците повели Апрониан извън града. Като се

отдалечили на разстояние два милиария, войниците отсекли главата му на Саларийския път. Така новопросветеният Апрониан приел мъченически венец.

А дякон Сисиний, заедно със стареца Сатурнин, областният началник заповядал да хвърлят в тъмница, като им казал:

- Ако не принесете жертви на боговете, ще ви погубя, след като ви предам на най-различни мъчения.

Докато светиите били в тъмницата, при тях идвали много езичници и без да се страхуват, приемали Кръщение от тях. След като изминали четиридесет дни, областният началник Лаодикий разбрал за това. Той заповядал да му приготвят съдийско място в храма на богиня Телура и като седнал на него, наредил да доведат Сатурнин и дякон Сисиний. Христовите окованици били доведени боси и в железни вериги.

- Е, какво? - попитал ги областният началник. - Оставихте ли най-накрая суетната християнска измама? Нима и сега не ще се съгласите да се поклоните на боговете, на които се покланят нашите царе?

- Ние, грешните - отвърнал дякон Сисиний, - се покланяме на нашия Господ Иисус Христос и никога не ще преклоним главите си пред дявола и пред бездушния камък.

Тогава Лаодикий казал:

- Нека да донесат тук медните триножници, върху които принасяме кадило на боговете!

Незабавно били донесени триножниците, върху които горели запалени въглени. Мъчителят започнал да принуждава светиите да запалят тамян в жертва за идолите.

Светият старец Сатурнин му казал:

- Да превърне Господ на прах идолите на езичниците!

И в същия миг медните триножници се разтопили и се разтекли като вода.

Двама войници, които присъствали тук, на име Папий и Мавър, като видели станалото, възкликнали със силен глас:

- Наистина Господ Иисус Христос, Когото почитат Сисиний и Сатурнин, е истинският Бог!

А областният началник Лаодикий пламнал от гняв и заповядал да повесят светите мъченици Сатурнин и Сисиний на позорния стълб и безмилостно да ги бият с жили и с чепати тояги. Изтезавани така, светиите радостно възклицавали:

- Благодарим Ти, Господи Иисусе Христе, за това, че ни сподоби да бъдем съучастници на пострадалите за Тебе Твои раби!

Тогава войниците Папий и Мавър, виждайки страданията на светиите, като се обърнали към областния началник, повторно извикали:

- Защо дяволът ви подбужда да въставате срещу Божиите раби, като ви учи безмилостно да измъчвате невинните?

Лаодикий, като пламнал от гняв срещу тях войници, заповядал да ги бият с камъни по устата. След като разбили устата им, ги затворил в тъмницата. В същото време той заповядал на слугите си да горят със свещи ребрата на мъчениците, които висели на позорния стълб. Но те, търпейки тези тежки страдания, с радостни лица благодарели на Бога.

В същия ден мъчителят издал смъртна присъда за светиите. Поради това те били свалени от позорния стълб, изведени вън от града по Нумантийския път и били посечени с меч.

Споменатият благочестив мъж Трасон, заедно с презвитер Иоан, взел телата на светите мъченици и ги погребал в едно негово място при Саларийския път.

А затворените в тъмницата войници Папий и Мавър имали голямо желание да получат свето Кръщение. След като се помолили на Господа, те излезли от тъмницата през отворени врати, без никой да ги забележи. След това отишли при светейшия папа Маркел и приели от него свето Кръщение. След Кръщението се предали на издирващите ги войници и били отведени на разпит при областния началник. Като ги видял, той казал:

- Разбрах, че сте християни.

- Да, ние наистина сме християни - отвърнал свети Папий.

- Оставете суетната християнска измама - продължил Лаодикий - и се поклонете на боговете, на които се покланят нашите царе!

- Нека да им се покланят всички, които са погубили душите си, ако желаят да погинат навеки! - отговорил Мавър на Лаодикий.

А областният началник отвърнал на това:

- Ако не принесете веднага жертви на нашите безсмъртни богове, наистина ще загубите душите си. Послушайте ме и изпълнете това, което ви казвам, ако искате да останете живи.

- Принеси им ти жертва - отвърнал Папий, - ако искаш да се мъчиш вечно!

След това областният началник наредил да повалят светиите на земята и безмилостно да ги бият с тояги. Докато ги биели жестоко, те само зовели към Господа:

- Господи Иисусе Христе, помогни на Твоите раби!

След това Лаодикий заповядал да бият светиите с оловни пръти. След като ги били дълго време, те предали душите си в Божиите ръце.

Презвитер Иоан взел през нощта телата на светиите и ги погребал с чест при гробницата на по-рано пострадалите свети мъченици Сисиний и Сатурнин (а това направил по заповед на светия папа Маркел).

В това време в Рим се върнал император Диоклетиан. Областният началник съобщил всичко относно светите мъченици на Диоклетиан и Максимиан, като им разказал как безмилостно ги измъчвал и ги умъртвил. Императорите се зарадвали от това известие и похвалили началника за неговото усърдие.

Междувременно споменатият свети Кириак, който бил поставен за дякон от светейшия папа Маркел, се намирал заедно със свети Сисиний в тъмницата. Тук били затворени Смарагд и Ларгий, а също и останалите окованици Христови. Всички те изпълнявали назначената им тежка работа. През деня ги извеждали на работа, а през нощта отново ги затваряли в тъмницата. Бог дарил благодат на блажения Кириак да изцелява болести и недъзи. Мнозина идвали при него и довеждали своите болни близки, които свети Кириак изцелявал с молитва към Бога. Така слепите получавали зрение, разслабените оздравявали, бесовете били изгонвани от хората и въобще, по молитвите на светия, се давало изцеление на страдащите от различни недъзи.

Император Диоклетиан имал дъщеря, която се казвала Артемия. По Божие допущение тя била обзета от нечист дух и започнала да беснува. Като узнал за това, Диоклетиан толкова се опечалил, че в този ден от скръб не приел никаква храна.

Когато влязъл в стаята на дъщеря си, която в това време беснувала, бесът извикал през устата на девицата:

- Аз няма да изляза оттук и никой не може да ме прогони, освен дякон Кириак!

Тогава Диоклетиан заповядал да намерят дякон Кириак и когато той бил намерен и доведен при императора заедно с двамата си другари Смарагд и Ларгий, императорът започнал да го умолява да влезе в стаята на дъщеря му и да я изцели. Свети Кириак влязъл в стаята на царската дъщеря и се обърнал със следните думи към нечистия дух, който я мъчел:

- В името на нашия Господ Иисус Христос ти заповядвам: излез от тая девица!

А бесът отговорил през нейните уста:

- Ако искаш да изляза от нея, ми посочи друго място, където да вляза.

- Ето ти моето тяло! - отвърнал свети Кириак. - Ако можеш, влез в него!

- В твоето тяло не мога да вляза - продължил бесът, - защото е затворено и запечатано отвсякъде.

Тогава дякон Кириак му казал:

- В името на нашия Господ Иисус Христос, Разпнатия - излез от тая девица, за да стане тя чист съсъд за служение на Светия Дух!

Тогава нечистият дух закрещял:

- О, Кириак! Ако ме изгониш оттук, ще направя така, че да бъдеш изпратен в Персия!

Като казал това, нечистият дух излязъл от девицата. А

Артемия, като се освободила от неговото мъчение, казала на светията:

- Заклевам те в Бога, Когото изповядваш: кръсти ме, защото виждам в далечината Господа, когото ти проповядваш!

Тук присъствала и майката на Артемия - императрица Сирена, която се зарадвала с двойна радост: заради изцелението на своята дъщеря, а също и заради явяването на Христовата сила (тъй като тя била тайна християнка).

Като приготвили вода, на следващия ден, тайно от император Диоклетиан, кръстили девицата Артемия в името на Отца и Сина и Светия Дух.

От това време свети Кириак придобил благоволенieto на император Диоклетиан, който възвърнал свободата на него и на неговите приятели Смарагд и Ларгий и му подарил дом в Рим, близо до собствените му бани, като му обещал спокоен живот.

А императрица Сирена учела дъщеря си да обича Христа с цялото си сърце и неотменно да изпълнява Неговия закон.

След немного време до Диоклетиан пристигнало писмо от персийския цар. В това писмо персийският цар го молел да изпрати при него дякон Кириак, тъй като и неговата дъщеря започнала да беснува, при което бесът чрез нейните уста казал:

- Никой не може да ме изгони, освен римският дякон Кириак.

Тогава императорът казал на съпругата си, императрица Сирена, да извика при себе си Кириак и да го помоли да замине за Персия при бесноватата царкиня.

Когато свети Кириак бил извикан при императрицата и

узнал за писмото от Персия, казал:

- В името на моя Господ Иисус Христос ще замина, без да се поколебая!

Кириак бил снабден от императрицата с всичко необходимо и след това отпътувал за Персия заедно със своите приятели Смарагд и Ларгий.

Той пристигнал в Персия и бил заведен при беснуващата царкиня. Тогава дяволът извикал през нейните уста:

- Е, Кириак, не те ли заставих да дойдеш тук, както по-рано ти бях казал?

- Дойдох тук - отговорил Кириак - с помощта на моя Господар, Господ Иисус Христос, за да те изгоня и оттук! И така, дух нечист, в името на Господа Иисус Христос ти зяповядвам: излез от тази девица и повече не се връщай в нея!

- Но нали си уморен и преди всичко ти е нужно да си починеш от пътя - казал бесът.

- Благодарение на помощта на Бога, Който всичко устройва, не чувствам умора - отвърнал Кириак.

- Но ето и аз - продължавал бесът - направих това, което поисках: обещах да те накарам да дойдеш в Персия, и ти дойде.

- Не можеш ти, безсилни и окаяни, да направиш това, което пожелаеш; ти можеш да направиш само това, което допусне нашият Създател!

Тогава бесът започнал да мъчи девицата. А свети Кириак, като паднал на земята, започнал да се моли със сълзи на Бога. През това време бесът викал към светията:

- Ако ме изгониш оттук, посочи ми място, където да вляза!

Светият отвърнал:

- О, безумни! Никъде сред Божиите творения няма да намериш място за себе си, защото непобедимата и всемогъща сила на моя Господ Исус Христос отвсякъде ще те прогони.

Тогава дяволът незабавно излязъл от девойката, като изпълвал въздуха с воплите си:

- О, колко страшно за мен е името на Този, Който ме прогонва!

От това време девойката напълно оздравяла. Нейното име било Иовия. Тя повярвала в Христа и приела свето Кръщение. Повярвали в Христа и се кръстили и още мнозина от царския дом - всичко около четиристотин души. Персийският цар предложил много дарове на свети Кириак. Но той не взел нищо, като се задоволил само с хляб и вода. След като останал в Персия четиридесет и пет дни, си заминал оттук, възвръщайки се при римския император с благодарствено писмо от персийския цар, което Диоклетиан почтително приел. Императрица Сирена и дъщеря Артемия много се зарадвали на завръщането на Кириак.

След немного време Диоклетиан се отправил на Изток, а Максимиан Херкул отишъл в Медиолан, където и единият и другият оставили своето императорско достойнство. Тогава (другият Максимиан), наричан Галерий, когото Диоклетиан осиновил, а по-късно му дал и дъщеря си Валерия (по-голямата сестра на Артемия) за жена, дошъл в Рим и започнал да преследва и да убива християните. Като заловил заедно с останалите и светия дякон Кириак, тъй като му се бил разгневил, задето обърнал в християнската вяра Артемия, той го хвърлил, заедно с приятелите му Смарагд и Ларгий, в тъмницата. При това мъчителят водел след себе си Кириак - съблечен и окован в железни вериги, навсякъде, където и да

отивал. Това правел, за да изплаши останалите християни.

Веднъж, когато Максимиан отивал към някакъв град, го срещнал папа Маркел и с висок глас му казал:

- Защо убиваш Божиите служители, които се молят за твоето царство!

Тогава мъчителят, като се разгневил, заповядал безмилостно да бият папата с тояги и му наложил работа да се грижи за животните. И така, свети папа Маркел бил заставен да храни животните, а войниците следели неотменно да изпълнява задълженията си. А свети Кириак и неговите приятели императорът предал на своя наместник Карпасий с думите:

- Убеди тия влъхви, които развъртават народа и го обръщат в християнството, да принесат жертви. Застави ги да направят това, ако трябва дори и чрез мъчения!

Карпасий затворил светия и християните, които били с него, в тъмница, а след това, като седнал на своето съдилище в храма на Телура, извикал на разпит светите мъченици - дякон Кириак, неговите другари - Смарагд и Ларгий, както и един четвърти затворник, на име Крискентий, който също бил затворен в тъмницата заради изповядването на Христовото име. Карпасий се обърнал към християните със следните думи:

- Защо не се подчинявате на императорската заповед и не принасяте жертви на нашите безсмъртни богове?

Кириак и неговите другари отвърнали:

- Ние принасяме самите себе си в жертва на живеещия во веки наш Бог и Господ Иисус Христос!

- Твоята старост - казал Карпасий на Кириак - е направила косите ти бели; но сега ще обърна твоята старост на младост.

Като казал това, той наредил да разтопят смола и да я изливат върху главата на дякона. А светият въззовавал към Господа:

- Слава на Тебе, Господи, задето сподобяваш нас, Твоите раби, да влезем през вратите на Твоето Небесно Царство!

А мъчителят заповядал да повесят Крискентий гол на позорния стълб и да го бият с въжета и тояги, а след това да го стържат с железни куки и да горят раните с огън. Сред тези мъчения свети Крискентий предал духа си на Бога, като през цялото време не преставал да Му благодари.

После мъчителят заповядал да вземат тялото му и да го хвърлят на кучетата, без да го погребват, за да бъде разкъсано от тях. А останалите свети мъченици отново затворил в тъмницата. Но споменатият презвитер Йоан дошъл през нощта и като взел тайно тялото, го погребал при останалите мъченици.

След като изминали четири дни мъчителят извикал на разпит само Кириак и го попитал:

- Защо искаш с люти мъчения да свалиш в ада дните на своята старост? Принеси жертва на боговете и ще останеш жив.

- Аз желая повече от всичко - отвърнал светият - да бъда мъчен за Христа, моя Бог! А на вашите богове нека принасят жертви тези, които не са познали истинския Бог, своя Създател!

Карпасий, изпълнен с гняв, заповядал да повесят светия гол на позорния стълб и да го измъчват по същия начин като свети Крискентий - да го бият с въжета и тояги, да го стържат с железни куки и да го горят с огън.

А Христовият мъченик, доблестно понасяйки всичко, зовял към Господа:

- Господи мой Иисусе Христе, помилуй мен грешния! Слава на Тебе, Сине Божий!

Карпасий, като се убедил, че с никакви мъчения не ще принуди Кириак да принесе жертви, наредил да прекратят мъченията. След това съобщил на императора всичко за Кириак и за останалите мъченици. А императорът заповядал да предадат на смърт Кириак и всички, които били заедно с него в тъмницата.

В тъмницата, в която били затворени светият и неговите другари, имало още християни от двата пола - двадесет и един на брой. Като ги извели извън града, езичниците ги обезглавили заедно със свети Кириак, Смарагд и Ларгий. На това място през нощта дошъл презвитер Иоан заедно с още няколко християни. Той взел телата на светите мъченици и ги погребал на същото място, където били погребани телата и на другите мъченици.

В същото това време била измъчвана и умъртвена заради изповядването на Христовото име и дъщерята на Диоклетиан, блажената царкиня Артемия, която в това време била в Рим. А тя била умъртвена по разпореждане на същия нечестив мъчител Максимиан. Окаяният не пощадил даже своята родственакръв, понеже Артемия била родна сестра на жена му Валерия, а на него самия, като на осиновен от Диоклетиан, била доведена сестра.

След убийството на свети Кириак и на останалите християни, които били заедно с него в тъмницата, споменатият Карпасий изпросил от императора за себе си дома на Кириак, който се намирал близо до Диоклетиановите терми. Този дом бил подарен на Кириак от Диоклетиан. Като влязъл в него,

Карпасий видял прекрасен фонтан, който бил построен от свети Кириак и осветен от папа Маркел. В него били кръстени мнозина езичници, които се обърнали към християнството. За да оскърби християните и да се поругае над тях, Карпасий превърнал този дом в обществена баня и в блудилище, като сам често се миел там, или по-добре да се каже - се омърсявал, защото, пирувайки със своите приятели, се осквернявали с мерзки плътски грехове.

Веднъж той наредил да устроят пир и дошъл заедно с деветнадесет свои приятели, за да ядат, да пият, да се къпят и да блудодействат. Но точно когато се предавали на своите мерзости, внезапно всички били застигнати от смърт, поразени от невидимата Божия сила. Като узнали за това, всички околни жители се изпълнили с голям страх и заковали вратите на този дом, и никой повече не се решавал да влезе в него.

Междувременно нечестивият император Максимиан Галерий заминал на Изток. Императорският престол, който принадлежал на Константин, бил похитен от Максенций. По това време римските клирици, като се събрали една нощ, се отправили към двора, където свети Маркел бил принуден да храни животните, и извели своя архипастир.

След като се добрал до римския престол по хищнически начин, подобно на своите предшественици, Максенций започнал да преследва християните.

В това време в Рим живеели две жени от благороден сенаторски род, на име Прискила и Лукина. Те били вдовици и верни рабини на Господа Иисуса Христа, на Когото служели с голямо усърдие. Двете жени притежавали голямо богатство, с което помагали на светиите във всичките им нужди. В своите имения те построили красиви гробници, които били предназначени за погребване на телата на светите мъченици,

тъй като тогава, за изповядването на Христовото име, били умъртвявани безчислено множество християни.

Прискила построила гробница, която се намирала при Саларийския път, на разстояние три поприща от града, а Лукина - при Остийския път, на разстояние седем поприща. През нощта те тайно събирали телата на мъчениците, които били захвърляни от езичниците, за да бъдат разкъсани от кучета, зверове и птици, и с чест ги погребвали в своите гробници. Когато свети Маркел бил изведен от онзи двор, където хранел животните, заедно с блажената Лукина се отправил към мястото, където бил посечен светият мъченик Кириак заедно със Смарагд и Ларгий. Те изкопали от земята техните свети мощи, повили ги в чисти плащаници и ги помазали с аромати, а после ги отнесли в гробницата на Лукина и с чест ги положили в каменни саркофази.

По това време Лукина пожертвала своето голямо имущество в полза на Римската църква. А прекрасния си дом, който се намирал в центъра на Рим, тя дарила на вярващите, за да го

превърнат в църква. Папата осветил дома според определения църковен чин и започнал да извършва литургии в него, принасяйки безкръвните жертви на Бога и славословейки денем и нощем Господа. И по такъв начин домът на Лукина станал Божий дом и съборна църква в Рим.

Това разбрал нечестивият император. Той се разгневил срещу Лукина и заповядал да я изгонят позорно, сякаш е най-долна грешница, въвн от града, а цялото имущество предал на разграбване. Той направил и опити да склони към своето нечестие и папа Маркел, но ни най-малко не успял в това. Като узнал, че Маркел бил осъден от неговия предшественик Максимиан да се грижи за животните, той го върнал на същата работа. Желаетейки да опозори не само папата, но и църквата, превърнал осветения за църква прекрасен дом на Лукина в обор за животни. А на светия папа Маркел той определил през всичките дни на неговия живот до самата му смърт да бъде под стража и да се грижи за животните в този дом.

И така, този светейши пастир и ръководител на човешките души в продължение на девет месеца изпълнявал възложената му тежка работа. Великият Божий служител, подобно на пленен роб, бил предмет на поругание на нечестивите идолослужители. Той постоянно бил зает с работа, така че нямал никакъв отдих и почивка и търпял големи лишения, като не му достигало и най-необходимото. Нямал нито достатъчно храна, нито дрехи, тъй като стражата не позволявала на никого да идва при него и да носи нещо. Облеклото му се състояло от една груба власеница. От тези трудове, страдания и лишения от най-необходимото, свети Маркел много отслабнал телесно, заболял и накрая предал своята страдалческа душа в Божиите ръце. Презвитер Иоан през нощта взел неговото тяло, отнесъл го в гробницата на Прискилина и като събрал клириците, всички го погребали с

чест.

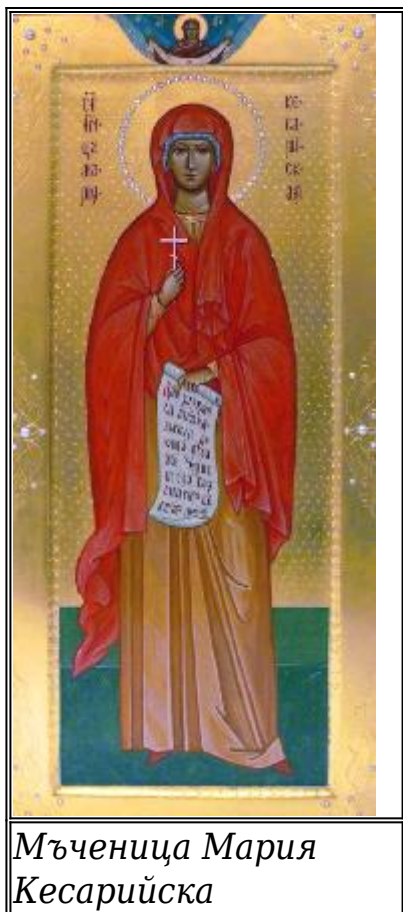
Така завършил своя живот светейшият Римски папа Маркел, като по-напред изпратил пред себе си по пътя на мъченичеството при Бога многочислените си чеда, а след тях отишъл и сам той, за да предстане, заедно със светите иерарси, пред престола на Великия Архиерей - нашия Господ Иисус Христос, на Когото се отдава слава сега и во веки веков. Амин.

В памет на светите мъченици Кириакия, Калерия и Мария

(IV в.)

*Ангел Хранител и мъченица
Калерия*

*Мъченица Мария
Кесарийска*

Христовите мъченици Кириакия, Калерия (или Валерия) и Мария произхождали от Кесария Палестинска. Обърнати в християнската вяра от един християнин, те се отвърнали от мерзките идолски жертви, пристъпили към Христа и се кръстили. След това се поселили в една колиба и пребивавали там в мълчание, молейки се на Бога да разпръсне измамата на идолослужението и Христовата вяра да възсияе над целия свят - и по този начин да се прекратят гоненията срещу християните.

Те живеели така в пост и молитви, докато не били оклеветени от идолослужителите пред управителя на тази страна, който започнал да ги принуждава да се отрекат от Христа и да се поклонят на идолите. Те в никакъв случай не искали да изпълнят това. Поради това били измъчвани безпощадно с най-жестоки изтезания и по време на тези мъчения предали душите си в Божиите ръце.

† **ВИЖТЕ ОЩЕ**

Отстъплението от вярата наречено "нов стил"

**ЗА СЪКРАЩАВАНЕТО НА ЛИТУРГИИТЕ, ТАЙНСТВАТА И
ТРЕБИТЕ В НОВОСТИЛНАТА ЦЪРКВА**

ЗА ПРЕМАХВАНЕТО НА ОГЛАШЕНИЕТО

ЗАЩО БОГ НИ ИЗОСТАВИ

**ЗА КОРЕНА НА ЗЛОТО, ЗА НАЧАЛОТО НА
ОТСТЪПЛЕНИЕТО НА РОДНАТА НИ „ЦЪРКВА“, ЗА
БЪЛГАРСКАТА СХИЗМА**

Театърът на антихриста

ИСТИНАТА ЗА НАШИЯ НАРОД

Християнството на българите и техните владетели

ИДЕЯТА "ПРАВОСЛАВНИ БУДИТЕЛИ"

Православна ли е демокрацията

Народе, народе...

Защо се премахва вероучението

За старостилния икуменизъм

КОЙ СТОИ ЗАД ОТСТЪПЛЕНИЕТО

ДИСЕКЦИЯ НА ЧОВЕКООМРАЗАТА

**ПАСТИРСКО ОКРЪЖНО ПОСЛАНИЕ ПРОТИВ
МАСОНСТВОТО**

Против юдомасонството

Изповедание на вярата

КЪДЕ СЕ Е СЪХРАНИЛО ПРАВОСЛАВИЕТО